

абстрактного поняття в конкретні терміни на основі суб'єктивних переваг і перехід від концептуального осмислення до операціонального розкриття проблеми – це головне завдання будь-якої науки.

Ключові слова: ризик, політичний ризик, стабільність, конфлікт, політична система, політичний процес, наука.

Ключевые слова: риски, политический риск, стабильность, конфликт политической системы, политический процесс, наука.

Key Words: Risks, Political Risks, Stability, Conflict, Political System, Political Process, Science.

СУШКО АНАТОЛІЙ ІВАНОВИЧ

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри політичних теорій, кандидат історичних наук, доцент

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ: КОМУНІКАТИВНИЙ АСПЕКТ

Історичний досвід свідчить, що держава завжди була найбільш дійовим інструментом, який технічно та соціально інтегрує владу, населення та територію. Фундаментальним призначенням цього інституту була організація соціального порядку при допомозі апарату влади і управління. Сучасна епоха інформаційного суспільства висуває до нього вимогу пов'язану зі зберіганням комунікативного середовища, з розвитком солідаризації своїх структур. В Україні майже відсутні спеціальні дослідження комунікативної природи соціальної політики. Узагальнюючі праці по соціальній політиці повністю не ігнорують її комунікативну специфіку і автори розглядають окремі аспекти цієї проблеми. Розгляд даної проблематики методологічно підготовлено працями Х. Арендт, М. Фуко, Н. Лумана, а також підходами, що розвивають діалоговий, комунікативний погляд на соціальні процеси та інститути. Особливе місце тут займає теорія організаційної комунікації, що сформувалася в 50-60-х рр. XX ст., а формула політичної комунікації була створена американським політологом Г. Ласуелом.

Розглядаючи феномен соціальної політики в якості комунікації в рамках моделей політичної комунікації Г. Ласуела, Р. Бредона, М. Дефлера слід виходити з принципу континуальності та однонаправленості впливу комунікатора на реципієнта. В базовій моделі цей принцип знаходить втілення в тезі про неможливість ніякого іншого впливу, крім соціальної політики на громадян та окремі групи в сучасних умовах інформаційного суспільства дана теза викликає застереження з боку дослідників.

Комунікації достатньо потужно впливають на соціальну сферу. Так Н.Луман стверджує, що будь-які «соціальні системи утворюються ... виключно завдяки комунікації» і в силу «необхідності селективного

узгодження» інформації [1, с. 13]. Чим більш різноманітні панелі комунікацій, тим більш змістовним є взаємовідносини влади та суспільства, та більш органічні контакти представників різних соціальних груп.

В свою чергу, соціальна політика як сфера знання визначається «інтересом доцільної моделі, яка об'єднує політичну систему й процеси, що відбуваються в ній, вірою у важливість тих наслідків, що спричиняють дії уряду, прагненням до досягнення як корисних, так і глибоких теоретичних і емпіричних знань, а також переконанням у важливості демократії» [2, с. 528-529]. Узагальнюючи проблеми та здобутки автор вважає, що важливим завданням при розгляді соціальної політики держави стає концепт комунікації. Звернення до нього дозволяє зрозуміти властивості формування соціальної політики з урахуванням реалій інформаційного суспільства XXI ст. з однієї сторони та умов трансформації суспільної системи України з іншої. Цей процес вимагає активізації потенційних можливостей усіх громадян, розриву з ідеологією примусової опіки та патерналізму. Досить різноманітним є кількість учасників, здатних підключитись до формування та реалізації соціальної політики. Крім представників влади в цих процесах приймають участь громадські об'єднання, ЗМІ, експерти, електорат та багато інших суб'єктів. При цьому всі вони переслідують власну мету, а не просто виконують чийсь побажання і з кожним з них потрібно знайти спільну мову. Тому для сучасної соціальної політики характерно формування еластичної системи комунікацій.

Причому, перспективи та конкретні напрямки гармонізації політики в соціальній сфері стали найбільш дискусійними серед науковців. По-перше, перспективи досягнення соціальної солідарності – це одна з найбільш складних проблем сучасної політичної науки. Подібна солідарність вимагає подолання орієнтації на захист індивідуальних або групових інтересів, зміни менталітету великих соціальних груп на користь загального благополуччя. По-друге, в умовах глобалізації коли йде процес інтенсивної міграції все більше уваги приділяється цільовій соціокультурній інтеграції носіїв інших культурних традицій в суспільство, що їх приймає, включення їх в діяльність соціальних інститутів даної країни. Основні механізми соціалізації людини (в першу чергу, інститути системи освіти) як правило керуються державою. Але в сучасному інформаційному просторі самі ці інститути вже не мають тієї переваги в формуванні світогляду та соціального статусу, яким вони володіли раніше. В І європейських країнах чітка тенденція щодо розподілу відповідальності в прийнятті та реалізації рішень, що відносяться до побутового життя людей, між державою, громадянським суспільством, корпоративним сектором, що репрезентує бізнес. Одна частина аналітиків стверджує, що це «розподільче управління», інша – про практику наділення суспільства відповідними повноваженнями. На практиці мова йде про пошуки шляхів втілення в сферу, яка раніше була переважно державної відповідальності недержавних акторів, та стимуляції соціальної активності людей [3, с. 91]. просторі самі ці інститути вже не мають тієї переваги в формуванні світогляду та соціального

статусу, яким вони володіли раніше. В європейських країнах чітка тенденція щодо розподілу відповідальності в прийнятті та реалізації рішень, що відносяться до побутового життя людей, між державою, громадянським суспільством, корпоративним сектором, що репрезентує бізнес. Одна частина аналітиків стверджує, що це «розподільче управління», інша – про практику наділення суспільства відповідними повноваженнями. На практиці мова йде про пошуки шляхів втілення в сферу, яка раніше була переважно державної відповідальності недержавних акторів, та стимуляції соціальної активності людей [1, с. 91]. В сучасних умовах проблема для України дезінтеграція соціальних та політичних зв'язків неминуче обумовлює появу нових зон конфліктності, домінування, у багатьох випадках нераціональної поведінки. Тому, розвиток політики, яка націлена на вирішення конкретних проблем, розширення участі громадян в управлінні, послаблення ієрархічних політичних організацій дозволить сформувати принципово іншу ситуацію в соціальній сфері суспільства. Поява нових суспільно-політичних об'єднань, які орієнтовані на підтримку прямих зв'язків з виборцями і безпосередньо реагують на їх потреби, прискорить ці процеси. Звичайно, що нові групи будуть приймати участь у визначенні основних напрямків соціальної політики, поряд з політичними партіями та претендувати на участь в наданні послуг, конкуруючи з державними структурами та профспілками.

Дослідження фахівців показують, що амбівалентність наслідків вдосконалення електронних комунікацій та інтерактивних технологій проявляється не лише у впливі на соціальну диференціацію суспільства (зокрема, отримання деякими соціальними стратами непропорційно значимого представництва в мережі), але й підштовхуючи людей до переусвідомлення свого індивідуального та групового досвіду, продукціює в них нові очікування, змінює саму структуру їх соціополітичних інтересів. Той же ефект має і віртуалізація соціального простору переплетення реальних та придуманих подій породжує у людей елементи скепсису, підриває основи раціональної соціальної орієнтації, і, нарешті, сучасні комунікації утворюють якісно іншу соціальну атмосферу.

Епоха постмодерну породжує зовсім інші принципи взаємодії влади, індивіда та суспільства. Достатньо умовною є монополізація влади на інформаційний простір в силу багатогранності джерел інформації. В цьому аспекті важливо, що по різному складається взаємозв'язок між інформатизацією та політизацією населення. Одні вчені вважають, що цей зв'язок прямий, інші, що в сучасних умовах інформаційний потік стимулює скоріше індивідуалізацію, чим політизацію соціального життя людини [4, с. 11].

Таким чином, аналіз даної проблематики свідчить про значний творчий потенціал комунікативного підходу в дослідженні феномену соціальної політики. Цей підхід дозволяє значно розширити діапазон знань про сферу соціальних відносин, більш цілеспрямовано розглянути процеси зростання складності самої системи.

Список використаної літератури:

1. Лассуелл Г. Структура и функции массовой коммуникации в обществе // Массовая коммуникация и общество. Введение в теорию исследования. М., 2003.
2. Луман Н. Власть. М.: Праксис, 2001. 256 с.
3. Нельсон Б.Дж. Социальная политика и управление: общие проблемы / Политическая наука. Новые направления. М., 1999.
4. Семененко, И. С. Метаморфози европейской идентичности // ПО ЛИС: Полит. исслед. 2008. № 3.
5. Соловьев А.И. Коммуникация и культура, противоречия поля политики // ПОЛИС. 2001. № 6. С. 6-17.

Ключові слова: держава, соціальна політика, комунікація.

Ключевые слова: государство, социальная политика, коммуникация.

Key words: state, social politics, communication.

ДЗЮБЕНКО ЮЛІЯ МИХАЙЛІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
кандидат політичних наук, доцент кафедри політичних теорій

ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ ПОЛІТИЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Загалом становленню вітчизняного консалтингу сприяють: розмитість соціальних кордонів і нестабільність партійно-політичної системи, а в останні роки скорочення числа партій; значна чисельність «плаваючого» електорату, що не має стабільних ідеологічних симпатій; набуття представниками політичної еліти навичок самозбереження і самовідтворення; наявність політико-консультаційних структур [1].

До проблем становлення політичного консалтингу в Україні належать: втручання влади в електоральний простір, використання адміністративного ресурсу; недосконалість виборчого законодавства; використання політичними стратегами грубого маніпулювання думкою і поведінкою громадян і т.п.

Також, слід відзначити, що особливості політичного консультування можна розглянути крізь призму особливостей сформованого політичного режиму в Україні. Політичне консультування може бути досить точним індикатором стилю керівництва країни. Деякі дослідники схильні говорити про «гібридний режим в Україні» [3]. На цьому тлі можна виділити низку характерних особливостей політичного консалтингу в сучасній Україні: як відомо, до 85% роботи політичного консультанта доводиться на виборчі кампанії. Однак в Україні саме цей ключовий момент має свої характерні